

การมีอายุครบรอบปี...
เป็นเช่นนี้เอง

TIME FOR CHANGE

ธรรม=ใจกล่อม

www.dhamma4u.com

ธรรมะเล่มน้อย

เป็นหนังสือธรรมะขนาดพกพา รายเดือน ๑๒ เล่ม ๑๒ เดือน เพื่อเจริญสติและแสวงหาปัญญาเบื้องต้นสำหรับผู้ไม่มีเวลาศึกษาเนื้อหาโดยละเอียด

สามารถมีส่วนร่วมได้โดย

๑. ผู้ที่อ่านแล้วคิดว่าดีมีประโยชน์ โปรดส่งมอบให้แก่อื่นต่อ เปรียบดังท่านให้ทาน

๒. สนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือธรรมะเล่มน้อยตามกำลัง

๓. เลือกจัดพิมพ์หนังสือธรรมะเล่มน้อย เพื่อเผยแผ่ในวาระต่าง ๆ เช่น งานวันขึ้นปีใหม่ งานเฉลิมฉลอง งานบุญ งานวันเกิด งานสมรส งานศพ ฯลฯ โดยสามารถเลือกเอาเฉพาะส่วนที่เป็นธรรมบรรยายและพิมพ์บางส่วนเพิ่มเติมได้

ธรรมะดี ๆ มีติดตัวไว้ เพื่อเจริญสติและปัญญา

ร่วมเป็นเจ้าของภาพ
พิมพ์ธรรมะเล่มน้อยได้ที่
หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ
โทร. ๐ ๒๙๓๖ ๒๘๐๐

BUDDHADĀSA INDAPAṆṆO ARCHIVES

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

การมีอายุครบรอบปี... เป็นเช่นนั่นเอง

โดย
พุทธทาสภิกขุ

ลำดับที่ ๑ ปี ๒๕๕๕

www.dhamma4u.com

บรรยายให้แก่ นายสุลักษณ์ ศิวรักษ์
ณ ลานหินโค้ง สวนโมกขพลาราม
วันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๔
ผู้ถอดเสียงบรรยาย สิริินทร ศรีธาดาวุฒิ

การมีอายุครบรอบปี... เป็นเช่นนั่นเอง

ท่านสาธุชน ผู้มีอายุครบรอบปีแต่ละคน
ทั้งหลาย,

โอกาสนี้เราจะพูดปรารภการมีอายุ
ครบรอบปีแก่กันและกัน

ตามความจริงที่จะต้องทราบมีอยู่ว่า
ผู้ที่มีอายุครบรอบปีหนึ่งๆ นั้น คือผู้ที่ถูกขังอยู่
ในคุกของวัฒนธรรมที่ตนสร้างขึ้นกักขัง
ตัวเอง ทำให้เกิดปัญหายุ่งยากขึ้นมา
สำหรับมนุษย์อย่างที่เรียกว่า มั่นหน้าละอาย

แมว แมวไม่ต้องกินยาแก้ปวดหัว ไม่ต้อง
กินยาช่วยให้นอนหลับแม้แต่เม็ดเดียว แต่
คนในโลกนี้ต้องกินยาแก้ปวดหัวหรือยา
ช่วยให้นอนหลับ วันหนึ่งเป็นต้นๆ ก็ได้ เมื่อ
รวมกันดูทั้งโลก นี้เรียกว่า ข้อที่คนยังต้อง
ละอายแมว เพราะเหตุที่ถูกขังอยู่ในคอก
ของวัฒนธรรมที่ตัวสร้างขึ้นมาเอง

ดูให้ดีเถิด การที่จะมีอายุครบรอบปี นี้
มันมีได้แต่ในทางฝ่ายร่างกายหรือฝ่ายวัตถุ
ชีวิตฝ่ายร่างกายตามที่สมมติยึดถือกันทั้ง
นั้น ไม่มีชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณ คือการเกิด
ขึ้นแห่งจิตปัจจุบัน เป็นความรู้สึกว่าตัวกู
ทุกคราวที่มีการสัมผัสอารมณ์ใดๆ ด้วย
อำนาจวิชา นี่มันไม่อาจจะมีการครบ
เดือน ครบปี ครบอะไรแก่ตัวกู ชนิดนี้ มัน

เกิดขึ้นด้วยอวิชา แล้วมันจะมีการครบ
รอบปี รอบเดือนได้อย่างไรกันไว้

การครบรอบปี มันมีแต่ที่ชั้นผิวนอกคือ
ร่างกาย ใ้ปีเดือนนี้มันก็เอาวัตถุเป็นหลัก
เอาดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ซึ่งเป็นวัตถุเป็น
หลัก ตามความรู้สึกง่ายๆ ของคนเรา มัน
ก็ใช้ได้แต่กับสิ่งที่ป็นวัตถุ ควรจะมองเห็น
ว่าได้การครบรอบเดือน ครบรอบปีนี้ มันมี
ได้แต่ชั้นผิวเปลือก เปลือกนอกคือร่างกาย
เท่านั้น แต่มาดูอีกทีว่าทั้งพวกคนที่มี
ความรู้สึกว่า มีภาระอะไรที่ต้องทำในเวลา
ครบรอบปี หรือพวกที่ไม่มีความรู้สึก
ว่า มีภาระอะไรต้องทำก็ตาม ทั้งสอง
พวกนี้ ล้วนแต่ยังไม่เข้าถึงหัวใจ
ของพระธรรมหรือหัวใจของพระศาสนา
โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระพุทธ-

ศาสนาด้วยกันทั้งคู่ นั่นก็คือว่าทั้งสองพวก
นั้นยังมิรู้จักธรรมะสูงสุด คือความเป็นเช่น
นั่นเอง รู้จักแต่ตัวกูที่สร้างขึ้นสำหรับแบก
ภาระอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงขอร้องให้สนใจ
ธรรมที่เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา คือ
คำว่า เช่นนั่นเอง

หัวใจพระพุทธศาสนาในรูปของ
อริยสัจสี่นี้ มีพุทธภาษิตเรียกว่า “ตถา”

อริยสัจแต่ละข้อเป็นตถา คือเป็นเช่น
นั่นเอง หมายความว่า ทุกข์ก็เป็นเช่นนั้น
เอง สมุทัยก็เป็นเช่นนั้นเอง นิโรธก็เป็นเช่น
นั่นเอง มรรคก็เป็นเช่นนั้นเอง ทั้ง ๔ ข้อนี้
เรียกว่า ตถา แปลว่า ความเป็นเช่นนั้นเอง
หัวใจของพระพุทธศาสนา สรุปลงอยู่ที่คำ

ว่าเช่นนั้นเองอย่างนี้ หรือถ้าจะดูอริยสัจ
ที่ขยายออกไปยืดยาวเป็น ปฏิจจสมุปบาท
๑๑ อากาโร นี้ก็จัดเรียกว่า ตถตา หรือ
ตถาตา คือความเป็นเช่นนั้นเอง คือความ
ที่เมื่อมีสิ่งนี้เป็นปัจจัย สิ่งนี้ก็เกิดขึ้น และ
ปัจจัยต้นตอที่สุดคืออวิชชา คือทำให้เกิด
ความรู้สึกลักษณะนั้นอย่างนี้ ตามอำนาจของ
อวิชชา มีความรู้สึกว่าตัวกูหรือของกู เป็น
สิ่งสุดท้าย

ปฏิจจสมุปบาททั้งสาย คือความเป็น
เช่นนั้นเอง แม้แต่ผลสุดท้ายของมันคือตัว
กู มันก็เป็นเช่นนั้นเอง เช่นนั้นเอง ตามกฎ
ของอิทัปปัจจยตา และเรียกว่าไม่มีอะไร
ที่ไม่ใช่เป็นเช่นนั้นเอง เราไปบัญญัติมันให้
เป็นอย่างนั้นให้เป็นอย่างนี้ จนมันขึ้นอยู่

กับเวลาหรือการกำหนดด้วยเวลา หรือการกำหนดด้วยพื้นที่ ทั้งทางฝ่ายร่างกายและฝ่ายจิตใจ ปัญหามันก็เกิดขึ้น ถ้าจะดูต่อไปถึงลักษณะสำคัญของสังขารทั้งปวง ซึ่งแสดงไว้ในฐานะเป็นหัวใจธรรมะว่า อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

ลักษณะอนิจจัง ก็คือความเป็นเช่นนั้นเองของสังขาร

ลักษณะทุกขัง ก็คือความเป็นเช่นนั้นเองของสังขาร

ลักษณะอนัตตา ก็คือความเป็นเช่นนั้นเองของสังขาร

ถ้าใครมองเห็น คนนั้นจะไม่ยึดถือสิ่งใดโดยความเป็นตัวเป็นตน เห็นเป็นสังขาร ที่ส่อง ส่อแสดงความเป็น

อนิจจัง ทุกขัง อนัตตาอยู่ตลอดเวลา
ไม่รู้จะไปจับฉวยส่วนไหนมาเป็นตัว
กู ตัวกูก็ไม่เกิด เพราะการเห็นอนิจจัง
ทุกขัง อนัตตา เพียง ๓ ประการนี้
ก็พอแล้ว ที่จะทำให้เห็นว่า เราไม่เห็นเช่น
นั้นเองของอริยสัจ ไม่เห็นเช่นนั้นเองของ
ปฏิจจสมุปบาท ไม่เห็นเช่นนั้นเองของ
สามัญญลักษณะ

เราก็มีตัวกู ของกู ยึดถือในภายในเป็น
ตัวกู ยึดถือในภายนอกว่าเกี่ยวข้องกับอยู่
กับตัวกู จึงเกิดความคิดงอกงามออกไป
เป็นการบัญญัติอย่างนั้นอย่างนี้ ในที่สุดก็
มีปัญหามากมายดังที่กล่าวมา เพราะมีการ
ยึดมั่นถือมั่นที่ขยายตัวออกไป จนกระทั่ง
เป็นสิ่งที่เรียกว่า “วิมมถรรรม” ทั้งหมด

มันงอกงามไปจากความรู้สึกรู้สึกคิดนี้กว่าตัวกู
ซึ่งเป็นเหตุให้เห็นแก่ตัวกู ความเห็นแก่ตัว
กู ก็ค้นหาสิ่งต่างๆ รอบตัวที่เชื่อว่ามันจะ
เป็นผลดีแก่ตัวกู เมื่อความเชื่อนี้มันเป็นไป
ตามอำนาจของอวิชาแล้ว สิ่งที่ค้นหาได้
มันก็เป็นผลของอวิชา

แม้จะเรียกว่าวัฒนธรรม มันก็เป็นผล
ของอวิชา มันก็เป็นคุกเป็นตาราง ทั้งดวง
จิตดวงวิญญาณของบุคคลเหล่านั้นทำให้มี
ภาวะอย่างนั้นอย่างนี้ เช่น ภาวะเมื่อครบ
รอบปีหรือพิธีรีตองต่างๆ นานาอีกมากมาย
เหลือที่จะเอามาพูดถึงให้ครบถ้วนได้ แต่
มันก็เหมือนกันหมดคือพิธีรีตองที่เกิด
ขึ้นเพราะความเห็นแก่ตัวกู และเราก็
เรียกกันเสียอย่างไรเพราะเพราะพรึ่่งว่า

“วัฒนธรรม”

ทีนี้ จะดูตัวกุซ้ากันลงไปอีกทีหนึ่ง
จนเห็นว่าตัวกุในกรณีนี้มีอยู่ ๒ ชนิด
คือ

ตัวกุที่เราเอามาทำให้้อยู่ ในการ
กำหนดด้วยการครบรอบปี เช่นที่กำลัง
ปรารถนาอยู่นี้ และตัวกุอีกชนิดหนึ่งซึ่ง
ไม่อาจจะมาอยู่ภายใต้การกำหนดว่า
ครบรอบปี เพราะว่าตัวกุชนิดหลัง
นี้มันเป็นเรื่องของจิตอันละเอียด อัน
เบาหวิว อันถึยิบ รวดเร็วเหมือนกระแส
ไฟฟ้าที่ถูกขับออกมาจากเครื่องเจนเนอ-
เรเตอร์ มันจึงไม่อยู่ในมาตรฐานการ
กำหนด เวลาครบรอบปี รอบเดือนดังที่

นิยมกัน กำหนดกันอยู่ทั่วไป

ตัวகுชนิดแรก เนื่องด้วยวัตถุประสงค์ กำหนดกันด้วยวัตถุประสงค์ ตั้งอยู่ที่ร่างกายเป็นพื้นฐาน มันก็เหอะทะเกะกะ วัดได้ด้วยการกำหนดทางวัตถุประสงค์ แต่ถ้าเป็นเรื่องของจิตอันเบาหวิว ถีบ รวดเร็ว มันไม่อยู่ในฐานะที่จะกำหนดได้เช่นนั้น ตัวகுมีอยู่ ๒ ชนิดอย่างนี้ ล้วนแต่เป็นผลแห่งอวิชา ท่านผู้ฟังกำลังมีตัวகுชนิดไหน หรือว่าเวลานี้ท่านเกิดอยากจะมีตัวகுชนิดไหน หรือว่าท่านกำลังสั่นหัวทั้งสองอย่าง ดีมาก ถ้าเป็นอย่างนั้นก็นับว่าดีมาก คือสั่นหัวแก่ตัวகுทั้งสองชนิด ทั้งชนิดที่ไม่อยู่ในกฎการบัญญัติด้วยเวลาและไม่อยู่ในกฎการบัญญัติด้วยเวลาอย่างชาวโลก ดูตัวகுกันต่อไปอีก

ตัวกูเป็นที่ตั้งแห่งความยึดถือ ด้วย
อุปาทาน ยึดถือแล้วทำให้เกิดภาระนั้น
นี่ขึ้นมา ทำให้เกิดพิธีรีตองนั้นนี่ขึ้นมา
ตามที่เรากำลังยึดถือกันอยู่อย่างไร และ
เห็นได้ว่ายังกำลังจะยึดถือกันอีกต่อไปไม่มี
ที่สิ้นสุดกันได้ ถ้ายังมีความโง่ในตัวกู ซึ่ง
เป็นผลผลิตของอวิชชา เมื่อไม่ได้ประกอบ
พิธีรีตองอะไรตามที่ตัวยึดถือ มันก็มานอน
มือก่ายหน้าผาก ฟุ้งซ่าน รำคาญ ไม่มี
ความสุข กระทั่งว่านอนไม่หลับ ขึ้นเป็น
อยู่อย่างนี้ไม่เท่าไร ก็ต้องกินยาแก้ปวด
หัว กินยาช่วยนอนหลับ ให้ละอายแมว
สัตว์เดรัจฉานทั้งหลายไม่อยู่ในคอกขังของ
วัฒนธรรมที่มนุษย์อวดอ้างนักว่ามี เรามี
วัฒนธรรมดีกว่าสัตว์ แต่แล้วในที่สุดมนุษย์

ก็ต้องเป็นโรคประสาท เป็นโรคจิตหนาแน่นขึ้นมาในหมู่มนุษย์ เป็นโรคซึ่งไม่เป็นในหมู่สัตว์เดรัจฉาน ใครผู้ใดช่วยหามาให้ ดูสักทีว่า สัตว์ตัวไหนมันเป็นโรคประสาท มันเป็นโรคจิตในโลกนี้ ชนิดที่คนเป็นไปอยู่ที่โรงพยาบาลโรคประสาท โรคจิตกัน เป็นร้อยเป็นพันเป็นหมื่น ว่ากันว่า เป็นโรคประสาทกันเป็นจำนวนแสน เป็นโรคจิตกันเป็นจำนวนหมื่นอย่างนี้ ต้นตอของมันอยู่ที่วิชา ที่ผลิตวัฒนธรรมชนิด ที่ให้เกิดปัญหานั้น การจมนมนุษย์ต้องเป็นโรคชนิดนี้ เขาไม่ได้ตามที่เขาต้องการ ตามที่เขายึดถืออยู่ด้วยระบบวัฒนธรรม จึงนอนไม่หลับ จึงปวดหัว

เฮ้อ, ทีนี้จะมาดูกันถึงสิ่งที่เรียกว่า

วัฒนธรรมกันต่อไป วัฒนธรรมของชาวพุทธที่แท้จริงต้องไม่เป็นที่ตั้งแห่งโรคนอนไม่หลับ หรือนอนหลับยาก หรือเป็นโรคประสาท หรือเป็นโรคจิต เพราะว่าวัฒนธรรมของชาวพุทธนั้น ทำลายการเกิดแห่งตัวกู หวัใจพระพุทธศาสนาคือการทำลายการเกิดแห่งตัวกู แม้จะขยายตัวออกมาเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมใดๆ มันก็ยังทำลายการเกิดแห่งตัวกู แต่เดี๋ยวนี้สอนกันผิด ปฏิบัติกันผิด หวังผลก็ผิดๆ วัฒนธรรมมันก็เปลี่ยนเป็นวัฒนธรรมของชาวโลกทั่วๆ ไป ซึ่งยึดถือตัวกูเป็นหลัก ออกมาจากอวิชาเป็นตัณหา เป็นอุปาทาน เป็นวัฒนธรรมชาวบ้านทั่วๆ ไปทั้งโลก มีจุดมุ่งหมายส่ง

เสริมตัวกู หรือสร้างให้ตัวกูเกิดขึ้นมาแล้ว
ก็ส่งเสริมตัวกู

เราแม้ที่เป็นชาวพุทธก็พากันละเลย
วัฒนธรรมแห่งชาวพุทธ หันไปนิยมวัฒน-
ธรรมทางวัตถุ ส่งเสริมการเกิดแห่งตัวกู
ขยายการประดับประดาตัวกู ตกแต่งตัวกู
ให้มันกว้างออกไป ออกไปในการประดับ
ประดาตัวกู ล้วนแต่เป็นพิธีรีตองจนแทบ
จะปฏิบัติให้ครบถ้วนไม่ไหว แล้วเราก็
เรียกมันว่าวัฒนธรรมไว้อย่างที่มันทำให้รก
รุงรัง ยุ่งยาก ลำบาก หมดเปลืองโดยไม่
จำเป็นไว้อย่างนี้ ก็เพราะต้องการจะอวด
ว่า ฉันเป็นคนมีวัฒนธรรม หรือเป็นผู้นำ
วัฒนธรรม วัฒนธรรม คำเดียวเท่านั้นเอง
ฝรั่งเขาก้าวหน้าในการศึกษา เขารู้

เรื่องกาลและอวกาศมากมายกว่าพวกเรา
ชาวพุทธมากมายนัก อย่างที่จะเปรียบกัน
ไม่ได้ แต่ความรู้ของเขานั้น ไม่รู้จักทำจิตให้
อยู่เหนืออำนาจการหลอกลวงของกาลและ
อวกาศ เขาจึงตกจมอยู่ใต้ความหลอกลวง
ของกาลและอวกาศ เรื่องความสวยงาม
เรื่องความเอร็ดอร่อย เรื่องทำอะไรได้
แปลกๆ แม้กระทั่งว่าไปโลกพระจันทร์ไป
ไหนก็ได้แบบนี้ แต่ก็ไม่รู้พอที่จะอยู่เหนือ
ความหลอกลวงของผลที่เกิดขึ้นมาจาก
ความรู้ันั้น

เราชาวพุทธรู้เรื่องกาลและอวกาศ
น้อยกว่าพวกนั้นมากนัก แต่เราารู้วิธีทำจิต
ให้อยู่เหนืออำนาจการหลอกลวงของกาล
และอวกาศที่มันบีบคั้นเราอยู่ คือเรารู้จัก

ทำจิตให้หลุดพ้นให้อยู่เหนือความยึดถือจน
เกิดตัวกูของกู นี่เรารู้เรื่องกาลและอวกาศ
สำหรับทำให้มีอำนาจเหนือสิ่งนั้น ซึ่งทำให้
เกิดความโง่ความหลงเป็นตัวกูเป็นของกู

พุทธบริษัทจึงรู้จักถอนตัวออกมาจาก
การหลอกลวงของทฤษฎีสัมพันธ์ที่ทำให้
หลงใหลในความสวยงาม ความไพเราะ
ความหอมหวล ความเอร็ดอร่อย ความนึ่ม
นวล สัมผัสทางกามารมณ์ทั้งหลาย ซึ่งล้วน
แต่เป็นเรื่องหลอกลวงของความสัมพันธ์
แห่งกาลและอวกาศทั้งนั้น เพราะว่าพุทธ-
บริษัทรู้จักทำตนให้อยู่เหนืออำนาจของ
กาลและอวกาศ จึงไม่เกิดตัวกูจึงมีตัวกู
น้อยหรือน้อยมาก เราจึงสามารถทำจิตให้
ว่างจากความมีตัวกูของกู ที่กระด้างด้วย

ทิวภูมิมานะเห็นแก่ตัว เป็นต้น

เราจึงเกิดความรู้สึกว่าเรามีเพื่อนเกิด
แก่ เจ็บ ตาย

เราจึงสามารถมีมนุษยชนิตสูงสุด
ในโลก คือมนุษยประเภทที่เรียกกันว่า
เศรษฐี

เศรษฐีในทางพุทธศาสนา

คนยังเข้าใจคำว่าเศรษฐีผิดมาก ว่า
เศรษฐีคือคนร่ำรวย แล้วก็ร่ำรวยอย่าง
นายทุนสมัยปัจจุบันนี้ ถ้าอย่างนี้แล้วมัน
เศรษฐีไม่ได้ เพราะคำว่าเศรษฐี เศรษฐี
คำนี้แปลว่าผู้ประเสริฐที่สุด เมื่อกล่าว
กันอย่างวิสัยโลก ในด้านปุถุชนวิสัยโลก
เศรษฐีประเสริฐที่สุดกว่ามนุษยชนิตไหน

เพราะตัวคำว่าเศรษฐกิจมันบอกอยู่แล้ว คำ
นี้แปลว่าประเสริฐที่สุด ประเสริฐที่สุด
อย่างไร เพราะว่าเศรษฐกิจนั้นเป็นผู้มีอุดมคติ
ปฏิบัติอยู่ว่า ผลิตมาก ใช้สอยแต่พอดี
เหลือก็เอาไปช่วยสังคม ผลิตมาก มีข้าทาส
บริวารมากก็ผลิตมาก ได้ผลมาก ใช้แต่พอดี
เหลือเอาไปช่วยสังคม เศรษฐกิจเป็นอย่างนั้น
ทั้งนั้น ถ้าเป็นเศรษฐกิจต้องมีโรงงาน ถ้าเป็น
เศรษฐกิจใหญ่ต้องมีโรงงานหลายโรง แล้วยัง
ฝังทรัพย์ไว้ซ่อนไว้เพื่อเหลือเพื่อขาดในการ
บำรุงโรงงานในอนาคต

สรุปความว่าเศรษฐกิจต้องมีโรงงาน
แล้วมีการฝังทรัพย์สำรองเอาไว้ เพื่อช่วย
เหลือโรงงานอย่าให้ขาดมือได้ นี่ประเสริฐ
หรือไม่ประเสริฐลองคิดดู ผลิตมาก กินแต่

พอควร เหลือไปช่วยสังคม ช่วยตรงๆ ด้วย
โรงทานก็ได้ ช่วยโดยอ้อมคือผ่านทางพระ
ศาสนาก็ได้ เราจึงเห็นเศรษฐีสร้างวัดกัน
เป็นว่าเล่น พอเงินเหลือกินเหลือใช้ก็สร้าง
วัดกันเป็นว่าเล่น แม้ในประเทศไทยเราใน
ยุคแรกๆ นั้นก็ยังมี เศรษฐีชนิดนี้ที่รับ
มรดกมาจากเศรษฐีในอินเดีย

ส่วนนายทุนนั้น เขาหาได้มาก เขาผลิต
ได้มาก เขาใช้เป็นอำนาจสำหรับกดขี่ขูดรีด
ทางเศรษฐกิจต่อไป ใช้คำว่าเศรษฐกิจผิด
เพราะว่าเศรษฐกิจชนิดนี้ไม่ประเสริฐเลย
คือมันเป็นการกดขี่ขูดรีด เศรษฐกิจที่ถูก
ต้อง ก็คือเศรษฐีที่ผลิตมาก กินน้อย เอา
ส่วนที่เหลือไปช่วยสังคม เศรษฐีชนิดนี้
ได้เคยมีขึ้นมาแล้วในโลกในครั้งพุทธกาล

ไอ้พวกนายทุนขูดรีดนั่นนะ เขาเรียก
พาณิชย์อันธพาล พาณิชยอันธพาลไม่ใช่
เศรษฐี เรามีตัวกุน้อยหรือไม่มีตัวกุน แสดง
บทบาทอะไรจึงเกิดมีเศรษฐี คือมนุษย์
ปุถุชนที่ประเสริฐที่สุดขึ้นมาได้อย่างนี้ ถ้า
ลัทธินี้ยังอยู่ นายทุนเกิดขึ้นมาในโลกไม่ได้
แล้วคอมมิวนิสต์ก็ไม่ต้องเกิดเพราะไม่มี
นายทุน มันคนละอุดมคติอันนี้มันก็เกิด
นายทุน เมื่อเกิดนายทุนก็ต้องเกิดคอม-
มิวนิสต์เป็นธรรมดา

นี่ก็เป็นเช่นนั้นเอง มันเป็นเช่นนั้นเอง
ตามกฎของธรรมชาติ เป็นอันว่าเรามีตัว
กุน้อยหรือไม่แสดงบทบาทอะไร พุทธ-
บริษัทจึงเกิดมีบุคคลประเภทที่เรียกว่า
เศรษฐี ยอมให้ใช้คำว่าเศรษฐี ซึ่งแปลว่า

คนที่ประเสริฐที่สุด เดียวนี้ดูจะหาทำยา
หยอดตาก็แทบจะไม่ได้ ผลิตมาก ใช้แต่
น้อยๆ พอดี เหลือเอาไปช่วยสังคม ไปหา
มาทำยาหยอดตาดูบ้างสิ

ทุกอย่างเป็นเช่นนั้นเอง

เฮ้อ, ในที่สุดนี้ก็จะพูดถึงคำว่า “เช่น
นั้นเอง” อีกสักครั้งหนึ่ง ในฐานะที่เป็น
หัวใจของพระธรรมหรือของพระศาสนา
ถ้าเราเห็นเช่นนั้นเอง เราก็ไม่ตกเป็นทาส
ของอะไร เราไม่รักอะไร ไม่เกลียดอะไร
ไม่กลัวอะไร ไม่หวังอะไร ไม่อาลัยอาวรณ์
ในอะไร เพราะว่าเราเห็นเช่นนั้นเองของ
ทุกๆ สิ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เดียวนี้คนไม่
เห็นว่า โอ้, มันเช่นนั้นเอง มันจึงได้หลง

รักหลงยึดถือจนเป็นทาสของสิ่งนั้นๆ แล้ว
มันก็โง่งจนกลัวเจ็บ กลัวตาย กลัวเกิด กลัว
แก่ กลัวเจ็บ กลัวตาย ไม่เห็นว่าไอ้เกิด แก่
เจ็บ ตายนี้ มันเป็นเช่นนั้นเอง มันก็เพิ่ม
ภาระทางวัฒนธรรมขึ้นอีกมาก ยุ่งยากหมด
เปลืองด้วยเรื่องเกิดแก่เจ็บตาย ถ้าว่าเป็น
พุทธบริษัทเห็นเช่นนั้นเองของความเกิด
แก่ เจ็บ ตาย มันก็หัวเราะเยาะ ความแก่
มาถึงก็หัวเราะเยาะความแก่ว่า ไอ้เช่นนั้น
เอง ความเจ็บมาถึงก็หัวเราะเยาะความ
เจ็บว่าไอ้เช่นนั้นเอง ความตายมาถึงจะมา
ถึงก็หัวเราะเยาะไอ้เช่นนั้นเอง ไม่มีความ
หวั่นไหวในความแก่ ความเจ็บ ความตาย
หรือความทุกข์ทั้งหลาย มันก็ไม่ต้องหวั่น
ไหวในสิ่งที่มายั่วให้รัก ให้โกรธ ให้เกลียด

ให้กลัว หรือมายั่วให้เกิดความโลภ ความ
โกรธ ความหลง

ความโลภ ความโกรธ ความหลง
เกิดแก่มนุษย์เพราะมนุษย์โง่ มนุษย์ไม่รู้
จักว่าไอ้ น้ำมันเช่นนั้นเอง ทำไมจะต้องไป
โลภ ทำไมจะต้องไปโกรธ ทำไมจะต้องไป
หลงกับมัน พุทธบริษัทมีหัวใจธรรมะสรูป
ใน คำว่า เช่นนั้นเอง เอามาใส่ไว้ในใจก็จะ
คุ้มครองทุกข์ภัยทั้งหลายทั้งปวงได้ เห็น
เช่นนั้นเองมากเข้าก็คือการบรรลุ มรรคผล
นิพพาน เห็นเช่นนั้นเองถึงที่สุดก็บรรลุ
นิพพาน แม้แต่พระนิพพานก็เช่นนั้นเอง
จึงไม่ยึดถือนิพพานโดยความเป็นตัวตน
หรือเป็นของของตน นี่แหละเรียกว่าพุทธ-
บริษัทเรามีความรู้เรื่องกาลและอวกาศ จน

อยู่เหนืออำนาจของกาลและอวกาศ ไม่มี
อารมณ์ใดๆ ในโลกนี้มาลวงให้เกิดตัณหา
อุปาทานว่าตัวกูว่ของกู

ตั้งนั้นหน้าที่ของพวกเราในวันที่ครบ
รอบปีหนึ่งๆ ตามที่เราสมมติยึดถือ ก็คือ
ในวันนี้เราจะเอาเช่นนั้นเองมาบดขยี้ตัวกู
ทั้งชนิดที่ตกอยู่ใต้อำนาจการครบรอบปี
และชนิดที่ไม่ขึ้นอยู่กับการครบรอบปี ให้
ตัวกูทั้งสองชนิดนี้ละเอียดแหลกลาญไป
จนไม่มีปัญหาเกี่ยวกับรอบปีหรือไม่รอบปี
หรืออะไรๆ ที่คล้ายกันอีกต่อไป เพราะว่า
ตัวกูได้หมดไปโดยสิ้นเชิงหรือจะมีอยู่ก็มีอยู่
ในส่วนลึก ไม่ออกมาอาละวาดให้โลกนี้มัน
เต็มไปด้วยวิกฤตการณ์แต่ประการใด

นี่คือ สิ่งที่อาตมาเห็นว่าควรเอามา
พูดกัน ในวาระที่ผู้ใดมีอายุครบรอบปีตาม
ความสมมติยึดถือ นั้น ก็คงจะได้รับประ-
โยชน์ในการทำอะไรๆ มันครบรอบปีตาม
สมมติ ยึดถือสมมติก็ควรจะได้ประโยชน์
ตามสมมติ ก็นับว่าดีแล้วสำหรับมนุษย์ที่
รังแต่จะปวดหัวนอนไม่หลับให้ละอายแมว

ขอยุติการปรารภกันในวันนี้ ไว้แต่
เพียงนี้ ด้วยความหวังว่าพวกเราคงจะดี
ขึ้น ดีขึ้นกว่าที่แล้วมา เพราะรู้จักทำอะไร
ถูกต้องในวาระที่เรียกว่าครบรอบปี นั่นคือ
การบดขยี้ตัวกูที่เกิดขึ้นด้วยอวิชชา อาศัย
ความรู้ที่ถูกต้อง ทำลายล้างอวิชชานั้นทุกๆ
ปีด้วยเหมือนกัน

รายชื่อหนังสือธรรมะเล่มน้อย

๑๒ เล่ม เมื่อปี ๒๕๕๓ ประกอบด้วย

๑. ความสุขปีใหม่...กึ่งให้ดีกว่าปีเก่า
๒. เป้าหมายชีวิตและสังคม
๓. อุดมคติของโพธิสัตว์
๔. ยอดแห่งความสุข
๕. การเป็นพุทธบริษัทที่ถูกต้อง
๖. วิปัสสนาระบบลัดสั้นสำหรับประชาชนทั่วไป
๗. ทำบุญ ๓ แบบ
๘. แม่คือผู้สร้างโลก
๙. บุตรที่ประเสริฐที่สุด
๑๐. การดำรงจิตไว้อย่างถูกต้อง
๑๑. ทุกอย่างเป็นเช่นนั้นเอง
๑๒. ดอกสร้อยแสดงธรรม ๒๔ ฉากของชีวิต

๑๒ เล่ม เมื่อปี ๒๕๕๔ ประกอบด้วย

๑. ชีวิตใหม่เมื่อปีใหม่
๒. ความรักผู้อื่น
๓. โลกบ้าหรือธรรมะบ้า
๔. การชนะโลก
๕. อริยมรรคมีองค์แปด
๖. การศึกษาและการรับปริญญาในพระพุทธศาสนา
๗. วิธีทำสมาธิเบื้องต้น
๘. สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงเคารพ
๙. อิศราภาพหรือเสรีภาพในทางธรรม
๑๐. การเมืองเรื่องศีลธรรม
๑๑. ปัญญาดีกว่าศาสตราวุธ
๑๒. ผู้ทรงเปิดให้สัตว์โลกเห็นทั่วกันหมด

๑๒ เล่ม สำหรับปี ๒๕๕๕ ประกอบด้วย

๑. การมีอายุครบรอบปี...เป็นเช่นนั้นเอง
๒. สิ่งที่เป็นคู่ชีวิต
๓. มาฆบูชา วันนี้เป็นการกระทำเพื่อบูชาพระอรหันต์
๔. ความถูกต้องของการศึกษา
๕. ความหมายและคุณค่าของคำว่า "ลืออายุ"
๖. การทำงานนั้นคือการปฏิบัติธรรม
๗. เศรษฐศาสตร์ของชาวพุทธ
๘. พระธรรมในทุกแห่งทุกมุม
๙. มือขวาทำบุญอย่าให้มือซ้ายรู้
๑๐. ปวารณา คือเครื่องหมายแห่งคนดี
๑๑. ประโยชน์ของความกตัญญู
๑๒. ภูมิต่าง ๆ และแนวครองชีวิต

กสิกรรม ฉบับพิเศษ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

BIA BOOK Club

สวนโมกข์กรุงเทพ

บริการ
จัดส่งหนังสือ
ทางไปรษณีย์
ทั่วประเทศ

[email bookclub@bia.or.th](mailto:bookclub@bia.or.th) • facebook.com/bookclub.bia

facebook.com/buddhadasaarchives

สอบถาม ฦกภัทร เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๘.๐๐ น.

โทรศัพท์ ๐.๒๙๓๖.๒๘๐๐ ต่อ ๗๑๐๘ • โทรสาร ๐.๒๙๓๖ ๒๙๐๐

กิจกรรมของสวนโมกข์กรุงเทพ

การบริหารงานทางธรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมในธรรมในหลากหลายลักษณะ อาทิ ทำเอง ร่วมมือกันทำ และธรรมภาคีทำให้ ทำขึ้นภายในและภายนอกทั้งที่เป็นกิจกรรมประจำและทำเป็นครั้งคราว โดยกิจกรรมบางส่วนที่เกิดขึ้นภายในประกอบด้วย ดังนี้

การเจริญสติภาวนา : สวดมนต์ทำวัตรและเจริญจิตตภาวนา ทุกวัน เวลา ๑๗.๓๐ - ๑๘.๓๐ น. • สมาธิภาวนา ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. • อานาปานสติภาวนากับพุทธทาสภิกขุ โดยกลุ่มอยู่เย็นเป็นประโยชน์ ทุกวันพุธ, พุธที่สิบตี เวลา ๑๗.๐๐ - ๑๘.๓๐ น. • เจริญสติแบบเคลื่อนไหว ทุกวันเสาร์, อาทิตย์ สัปดาห์ที่ ๒ ของเดือน เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๗.๐๐ น. • วันแห่งสติกับชาวคณะหมู่บ้านพลัมประเทศไทย ทุกวันเสาร์ สัปดาห์ที่ ๓ ของเดือน เวลา ๐๗.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.

การบริหารเพื่อจิตตภาวนา : โยคะในสวนธรรม โดยสถาบันโยคะวิชาการ • โยคะภาวนากับชีวีตสิกขา โดยครูดล เครือข่ายชีวีตสิกขา • อานาปานสติกับไทเก๊ก โดยคณะครูสุพล โล่ห์ชิตกุล • สมหายใจ ดนตรีชีวีต โดย อ.ดุขฎิ พนมยงค์

อบรมเพื่อพัฒนาชีวิต : สวนโมกข์เสวนา • เพลินธรรม นำชม • ธรรมนิทรรศการ เป็นต้น

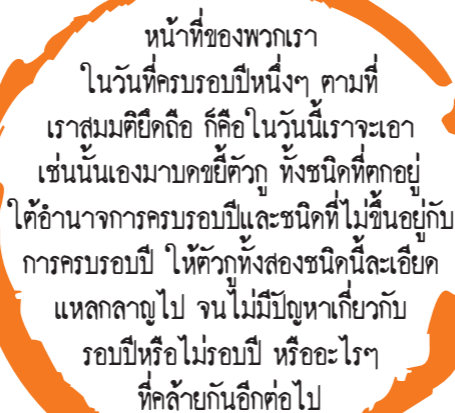
สาระธรรมบันเทิง : ดูหนังหาแก่นธรรม ทุกวันอาทิตย์ที่ ๔ ของเดือน เวลา ๑๗.๐๐ น. • เพลินเพลงในสวนธรรม

ธรรมะใกล้มือ

- สมัครรับ SMS ข้อธรรมฟรี เฉพาะเครือข่าย AIS
กด *455233300 แล้วกดโทรออก
- ธรรมะ “Twitter” ที่ www.twitter.com/buddhadasa
- ธรรมะดีดี (D³) รับ “ข้อธรรม” และ “เสียงธรรม”
www.facebook.com/buddhadasaarchives
www.facebook.com/bookclub.bia
www.dhamma4u.com
www.bia.or.th
www.life-brary.com
- แอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟน ทั้ง iOS และ Android
 - BIA Dhamma eTravel : เที่ยวทั่วไทยให้ถึงธรรม
เปิดพื้นที่ธรรมในหัวใจสำหรับผู้ปฏิบัติธรรมมือใหม่
 - BIA Meditation : สงบจิต พินิจ ภาวนา
สัมผัสสมาธิกับการดับเสียงธรรมชาติ

ธรรมะในสวน ตักบาตรเดือนเกิด

- ทุกวันอาทิตย์แรกของเดือน ที่สวนโมกข์กรุงเทพ
- บูชาพระรัตนตรัย รับศีล และฟังธรรม ตักบาตรแบบครั้ง
พุทธกาล แล้วร่วมกรวดน้ำแผ่เมตตา ร่วมกินข้าวกันบาตร
- เจริญสติภาวนา และกิจกรรมมหรสพเพื่อปัญญา

หน้าที่ของพวกเรา
ในวันที่ครบรอบปีหนึ่งๆ ตามที่
เราสมมติยึดถือ ก็คือในวันนี้เราจะเอา
เช่นนั้นเองมาบดขยี้ตัวกู ทั้งชนิดที่ตกอยู่
ใต้อำนาจการครบรอบปีและชนิดที่ไม่ขึ้นอยู่กั
บการครบรอบปี ให้ตัวกูทั้งสองชนิดนี้ละเอีย
ค แผลกลาญไป จนไม่มีปัญหาเกี่ยว
กับ ครอบปีหรือไม่ครอบปี หรืออะไร
ที่คล้ายกันอีกต่อไป